

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

70812307 – *Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish magistratura mutaxassisligining malaka talablari*

ЎЗР ОЎМТБ
Буйруқ № 367
21.08.2023 йил

Toshkent-2023

ISHLAB CHIQILGAN:

“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti”
Milliy tadqiqot universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023 yil 08 «21»
dagi 367- sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta‘lim davlat ta‘lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta‘lim davlat ta‘lim standarti. Oliy ta‘lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me‘yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

1.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> magistratura mutaxassisligining umumiy tavsifi	4
1.1.	Qoʻllanish sohasi	4
1.1.1.	<i>70812307 – Suv resurslaridan Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> magistratura mutaxassisligi malaka talabining qoʻllanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi boʻyicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi boʻyicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining sohalari.....	4
1.2.2.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi boʻyicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining obʻektlari.....	4
1.2.3.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi boʻyicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining turlari.....	4
1.2.4.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi boʻyicha magistrarning kasbiy vazifalari.....	5
2.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> taʼlim mutaxassisligi boʻyicha magistrarning kasbiy kompetensiyalariga qoʻyiladigan talablar.....	5
2.1.	Umumiy kompetensiyalar.....	5
2.2.	Kasbiy kompetensiyalar.....	6
2.3.	Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni taʼminlaydigan fanlar va amaliyotlarga qoʻyiladigan talablar.....	6
2.3.1.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi uchun ajratilgan oʻquv fanlari, bloklar boʻyicha soatlar va kreditlar	7
2.3.2.	<i>70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish</i> mutaxassisligi boʻyicha magistratura boʻyicha taʼlim dasturining tuzilishi	7
2.4.	Kvalifikatsiyalar.....	7
	Bibliografik maʼlumotlar.....	8
	Kelishuv varagʻi.....	9
	Kelishuv dalolatnomasi.....	10

1. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish magistratura mutaxassisligining umumiy tavsifi

70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlovchi kunduzgi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Magistratura dasturining me'yoriy muddati 2 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish magistratura mutaxassisligi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi **70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish** magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- mazkur magistratura mutaxassisligi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

- magistratura mutaxassisligining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

- magistratura bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

- oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

- oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan bakalavriat bitiruvchilari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi

1.2.1. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish – suv xo'jaligi sohasidagi mutaxassislik bo'lib, u xalqaro tajribalarga muvofiq suv resurslaridan mukammal foydalash va ularni boshqarish, oqava suvlarni tozalash va atrof muhit muhofazasiga oid fanlarni o'qitish; O'zbekiston Respublikasi suv xo'jaligi vazirligi va uning tasarrufidagi tashkilotlar, Fanlar akademiyasi ilmiy-tadqiqot institutlari, O'zbekiston Respublikasi Davlat boshqaruvi organlari istiqbolini belgilashga, kasbiy ko'nikmaga, mutasaddilik kobiliyatiga yo'naltirilgan inson faoliyatining vositalari, usullari, metodlari va uslublarining majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining ob'ektlari:

- tegishli magistratura mutaxassisliklari bitiruvchilarining kasbiy faoliyatlari ob'ektlari;

- suv xo'jalik ob'ektlari;

- suv resurslarini boshqarish va ulardan foydalanish sohasidagi normativ xuquqiy xujjatlar.

- OTM va mos kasb-hunar kollejlari o'quv jarayoni;

- ilmiy-tadqiqot va ilmiy ishlab chiqarish muassasalari ilmiy va texnik loyihalari;

1.2.3. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:

- ilmiy tadqiqot va pedagogik faoliyatida;
- loyiha-konstruktorlik faoliyatda;
- ishlab chiqarish-texnologik faoliyatida;
- tashkiliy-boshqaruv faoliyati.

1.2.4. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha magistrning kasbiy vazifalari:

70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bilishi lozim:

Ilmiy tadqiqot va pedagogik faoliyatida:

- ilmiy, amaliy tadqiqotlarni o'tkazish, tajriba natijalarini tahlil qilish va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy yangiliklarni kashv etish;
- ilmiy maqolalar, ma'ruzalar, risola, o'quv adabiyotlar tayyorlash va tahrir qilish, o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha ilmiy sharhlarni ishlab chiqish, referatlar va bibliografiyalarni tuzish;
- pedagogik va ilmiy mahorati hamda malakasini muntazam oshirib borish.

Loyiha-konstruktorlik faoliyatda;

- kasbiy faoliyat sohasining ixtisosligiga mos yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlar yoki ilmiy-tadqiqot loyihalarini o'rganish;
- kasbiy faoliyat doirasida tizimli tahlil asosida loyihalash faoliyati;
- rivojlangan mamlakatlar tajribasi asosida suv resurslaridan mukammal foydalanish, ularni muxofaza qilish loyixalarini ishlab chiqish;
- daryo xavzalari miqyosida suv resurslarini xavzaviy boshqarish tizimini ishlab chiqish va yaratish.

Ishlab chiqarish-texnologik faoliyatida:

- namunaviy texnologik jarayonlarni ishlab chiqish va ularni qo'llashi;
- ilmiy va amaliy faoliyatda sohaga mos tizimni rivojlantirish va ulardan foydalanishi;
- suv resurslarini boshqarish va ulardan foydalanishni tashkil etish soxasi korxonalari va inshootlari ishini tashkil etish va yuritish, muayyan sharoitlarida suv resurslarini xavza darajasida boshqarish va ulardan oqilona foydalanish bo'yicha texnologik jarayonlarini amalga oshiirish va ularni rivojlantirish ;
- kasbiy etika kodeksiga rioya qilishi lozim.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyati:

- iqtisodietning xar xil tarmoqlarida suv tejash texnologiyalarini tadbix etish;
- suvdan foydalanish samaradorligini aniqlash va shu asosida suv resurslarini boshqaruv faoliyatini takomilashtirish;
- ishlab chiqarish jarayonlarini samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish;
- zamonaviy axborot texnologiyalari tizimini yaratish va ularning ekspluatatsiyasi bilan bog'liq bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;
- daryo xavzalarini boshqarish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilishda ishtirok etish;
- loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash, bajarilayotgan nazariy va amaliy ishlar mavzusi bo'yicha xavfsiz matematik, informatsion va imitatsion modellarni ishlab chiqish va tatbiq etish.

2. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish ta'lim mutaxassisligi bo'yicha magistrnlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- ilmiy dunyoqarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo'lishi, umummetodologik fanlar asosi, iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, ilmiy tadqiqot va pedagogika metodologiyasini bilishi va kasbiy faoliyati undan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;
- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;
- o'zlashtirilgan bilimlarni ijodiy tanqidiy ko'rib chiqish va tahlil qilishi, ulardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;
- o'z faoliyatida me'yoriy-huquqiy hujjatlardan foydalana olishi, o'zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilishi;
- internet tarmog'idan axborotlarni olish, saqlash, qayta ishlashning asosiy usullari va vositalariga ega bo'lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- axborot texnologiyalaridan foydalana olishi, axborotlashgan jamiyat sharoitida axborot texnologiyalarining mohiyati va ahamiyatini tushunish, axborot xuruji xavfi va tahdidlarni anglash, axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish qobiliyatiga ega bo'lishi.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- ilmiy, amaliy tadqiqotlar olib borish, tajriba natijalarini qayta ishlash va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy maqolalar tayyorlash va tahrir qilish, ilmiy seminar, konferensiya va simpoziumlarni tashkil etish, o'tkazish, ilmiy loyihalarni ishlab chiqish ko'nikmalariga ega bo'lish;
- pedagogik faoliyatida axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanishni bilish;
- ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga innovatsion yondashishni bilish;
- ilmiy faoliyati natijalari bo'yicha davlat va xorijda e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo'lishi;
- ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish sohasida chuqur nazariy va amaliy bilimlardan foydalanish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish sohasida axborot texnologiyalar yordamida mustaqil ravishda yangi bilim va amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda egallashi hamda ulardan amaliy faoliyatda foydalanish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- ilmiy faoliyati natijalarini his qilishga yo'naltirilgan ijtimoiy mas'uliyatga ega bo'lishi;
- kasbiy faoliyatda o'zlashtirilgan fanlarning asosiy qonunlaridan foydalanishi, metodlarni tavsiflashi, metodologik tamoyillardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;
- xorijiy tillardan birini ilmiy muloqot va kasbiy malaka almashish vositasi sifatida so'zlashuv darajasida egallagan bo'lishi;
- axborotni to'plash, saqlash, ularga ishlov berish va ulardan foydalanish usullarini egallashi;
- ilmiy faoliyati natijalari bo'yicha davlat va xorijda e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlashi;
- patent olish uchun me'yoriy ish hujjatlar tayyorlay olishi;
- davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo'lishi lozim.

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Magistrantlar umumiy va kasbiy kompetensiyalar, bilim va ko'nikmalarni egallashi o'quv rejasiga mantiqiy ketmaketligda kiritiladigan **majburiy va tanlov** fanlarni o'zlashtirish, amaliyotlarni o'tish hamda boshqa o'quv mashg'ulot va akademik vazifalarni bajarish yordamida amalga oshiriladi.

Majburiy fanlar – magistratura mutaxassisligi bo'yicha bevosita umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashga qaratilgan, zarur tayanch bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan fanlar majmuasidir.

Tanlov fanlari – magistratura mutaxassisligi doirasida ixtisoslashuvdan kelib chiqib chuqurlashtirilgan, qo'shimcha bilim berish, bevosita ixtisosligi uchun zarur kompetensiyalarni kengaytirishga xizmat qiladigan, shuningdek, talabning shaxsiy qiziqishlari, ijodiy yondashuvlari va iqtidorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan fanlar majmuasidir.

Magistratura mutaxassisligi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

Ilmiy amaliyot (stajirovka)–umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

2.3.1. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar va kreditlar:

O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Kunduzgi ta'lim shakli uchun fanlarga ajratilgan soat	Ajratilgan kredit
Majburiy fanlar	960	32
Tanlov fanlar	540	18
Ilmiy faoliyat	2100	70

2.3.2. 70812307 – Suv resurslaridan mukammal foydalanish va boshqarish mutaxassisligi bo'yicha magistratura bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Fan o'tiladigan semestr
1.00		Majburiy fanlar	960	32	
1.01	ITI5104	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi	120	4	1
1.02	SSY5104	Suv sifatini yaxshilash	120	4	1
1.03	SFM5108	Suv resurslaridan mukammal foydalanish va ularni muxofaza qilish	240	8	1,2
1.04	XSM5104	Xalqaro va davlat suv munosabatlari	120	4	2
1.05	SKB5108	Suv kadastri. Suv resurslarini integral boshqarish	240	8	2,3
1.06	EE6104	Ekologik ekspertiza	120	4	3
2.00		Tanlov fanlar	540	18	
2.00		<i>Tanlov fanlar (4 ta fan)</i>	540	18	
		Jami	1500	50	
3.00		Ilmiy faoliyat	70	2100	1,2,3,4
3.01	IMD5332	Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash	32	960	

3.02	IPS5308	Ilmiy pedagogik ish va ilmiy seminar	8	240	
3.03	PR6330	Ilmiy amaliyot (stajirovka)	30	900	
		HAMMASI	120	3600	

2.4. Kvalifikatsiya: muhandis-meliorator, tadqiqotchi-pedagog.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistraturaning o'quv reja va fan dasturi (magistratura dasturi), profil, o'qib o'rganish natijalari, o'quv davri, e-learning va m-learning texnologiyalari, mustaqil ta'lim, ishlab chiqarish, tashkiliy-boshqaruv faoliyati, malaka amaliyoti, davlat attestatsiyasi, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, suv resurslaridan mukammal foydalanish va ularni muhofaza qilish, ekspluatatsiya, qayta ishlash, energiyani olish, ishlab chiqarish, loyihalash, havzaviy boshqarish, ilmiy tadqiqot jarayoni, maxsus fanlarni o'qitish metodikasi, axborot-kommunikativ tizimlar, zamonaviy tadqiqot metodlari, axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalar, modellar va modellash, fan ishchi dasturlari, zamonaviy o'lchov asboblari, ilmiy tadqiqotlarni tashkil qilish, virtual elektron bilim manbalari, didaktika, nazariya.